N°. 178. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk NIEUWS-BLAD,

Zaturdag 28 Julij.

Frankrijk.

Parijs, den 25sten Julij.

De kiescollegien van Parijs en van Brignolles zijn tegen den 18den augustus en den 1sten september opgeroepen, elk om eenen nieuwen afgevaardigde te benoemen, ter vervanging van de heeren *Lavieille* en *Pascalis*, die beiden onlangs tot andere betrekkingen zijn geroepen.

— Men zegt dat de hertogin *van Wurtemberg* sedert gisteren zich ongesteld bevindt en men het berigt harer bevalling ieder oogenblik te gemoet ziet. — In sommige bladen wordt beweerd, dat zoo de hertogin *van Orleans*, bij hare aanstaande bevalling, een zoon ter wereld brengt, men denzelven den naam of titel zal geven van graaf of hertog *van Parijs*; volgens anderen zou hij enkel graaf *van Chartres* of hertog *van Valois* worden geheeten. Zoo de jonge prins hertog *van Chartres* wierd genoemd, zouden de legitimistische bladen zich op nieuw in verlegenheid bevinden, daar deze nog blijven volhouden om den hertog *van Orleans* met dien naam aan te duiden.

— De policie geeft zich steeds vruchtelooze moeite, om de geheime drukkerij te ontdekken, van wier persen de zoogenaamde *Moniteur Républicain* komt, waarvan de nommers, zoo men zegt, geregeld verschijnen en welk blad zich in de grofste taal over het tegenwoordig bestuur en het monarchaal gouvernement uitlaat. Men wil zelfs, dat onlangs aan den prefect van policie, *Delessert*, vrij harde verwijten werden gedaan over het gebrek aan activiteit bij zijne policie-agenten, in het opsporen van de werkplaats waar dit schandblad wordt vervaardigd. Sedert eenige dagen is ook een geschrift door Parijs verspreid, waarin de aanstaande komst van *Hendrik V* op den franschen troon en zijnen zegepralenden intogt te Fontainebleau wordt aangekondigd. De policie schijnt te vermoeden dat deze geschriften van buiten komen, althans zij heeft dezer dagen hare waakzaamheid jegens de aankomende vreemdelingen verdubbeld.

— Men spreekt alhier van de oprigting van een groot staatkundig dagblad, dat in het duitsch zou geschreven worden en met het begin van October verschijnen. Het zou, zegt men, bestemd zijn, om zoowel de belangen van Duitschland voor te dragen, als de gevoelens van het oostelijke gedeelte des rijks, namelijk van den Elsas, voor te staan.

— De spaansche infant don *Francisco da Paula*, met zijne echtgenoot, acht kinderen en gevolg, te zamen 48 personen uitmakende, heeft werkelijk Toulouse verlaten en zich, na een kort verblijf te Bordeaux, naar Rochelle ingescheept. De infant wordt in de tweede helft van Augustus te Parijs verwacht.

— Men is thans druk bezig met de opruiming der puinhoopen van het verbrandde *Théâtre du Vaudeville*, waarbij nog gedurig kostbare voorwerpen van kleinen omvang gevonden worden.

— De voorstanders van kunsten en nijverheid bewonderen thans het in deze hoofdstad geheel van ijzer gegoten dakwerk, bestemd voor de hersteld wordende kathedraal-kerk van Chartres; zijnde het eerste stuk van zoodanigen omvang en stoute bewerking dat men tot nog toe in Frankrijk had vervaardigd.

— Omtrent de spaansche leenings-onderhandelingen leest men in de gewone correspondentie uit deze hoofdstad heden het volgende:

» Het is nu reeds bijna een jaar geleden, dat het spaansch gouvernement bij de voornaamste bankiers van Europa de sluiting eener leening zoekt tot stand te brengen, zonder tot heden ergens crediet te hebben kunnen vinden. Onlangs zag men, dat de heer *Aguado* besloten had om zich met de leening te belasten, maar het bleek weldra, dat hij zich genoodzaakt zag er van af te zien, omdat hij overtuigd werd, dat hij er zich slechts in moeijelijkheden door zou wikkelen. Hij had geene enkele gunstige voorwaarde voor de oude schuld gesteld, en de londensche en parijsche kapitalisten verklaarden, dat de nieuwe leening op de beide handelsplaatsen niet zou toegelaten worden, zoo niet vooraf wierd voorzien in de regelmatige betaling van den intrest der werkelijke schuld en in de kapitalisatie van de vervallen intressen.

» Sedert de heer *Aguado* zijne voorstellen heeft ingetrokken, heeft het Spaansch gouvernement zich met een nader onderzoek ingelaten van de voorstellen der heeren *Lafitte* en *Sufon*, maar het vond deze veel minder aannemelijk dan die van den heer *Aguado*. De heer *Lafitte* verlangde, dat de oude schuldeischers bij de sluiting van de nieuwe leening op dezelfde lijn met de nieuwe aandeelhouders wierden gesteld. De onderhandelingen daarover werden, na twee maanden te hebben geduurd, insgelijks afgebroken, en het spaansch bewind heeft begrepen zich op nieuw tot den heer *Aguado* te moeten wenden.

» Agenten van het Spaansch gouvernement zijn te Parijs gekomen om met den rijken bankier regtstreeks in onderhandeling te treden, maar zij hebben denzelven thans veel onhandelbaarder dan de vorige maal gevonden. De heer *Aguado* heeft bijna meest al de eerste voorwaarden van den heer *Lafitte* thans tot de zijne gemaakt, dezelfde bezwaren zijn op nieuw gerezen. Het Spaansch gouvernement beklaagt zich, dat men het bij de voorschieting van gelden onder voogdijschap wil plaatsen, en deszelfs commissarissen hebben den heer *Aguado*, namens het Madridsch bestuur, nieuwe voorstellen aangeboden. Ook deze voorstellen heeft men onaannemelijk geacht, en naar wij vernemen zijn sedert twee dagen de onderhandelingen wederom afgebroken geworden. Een koerier is van de spaansche ambassade naar Madrid vertrokken, ten einde de nieuw mislukte pogingen aldaar bekend te maken; en zoo men zegt maken de commissarissen zich gereed om naar Londen te vertrekken, ten einde nog eene poging bij den heer *Richards* te doen. Het huis *Rothschild*, tot hetwelk men zich ook gewend had, heeft te kennen gegeven, dat het zich in het geheel niet met eene leeningsonderhandeling voor rekening van Spanje wilde inlaten.

» Terstond na het afbreken der onderhandelingen, is de heer *Aguado* naar Dieppe vertrokken, om er gedurende het geheele badsaisoen te verblijven."

[In een bijzonderen brief, voorkomende in het brusselsch blad *le Commerce Belge*, eveneens uit Parijs van den 25sten gedagteekend, wordt insgelijks over de Spaansche leening, maar in eenen geheel anderen zin geschreven; daarin wordt vermeld, dat althans de heer *James Rothschild* niet zoo geheel afkeerig geweest was, om zich met de leening in te laten; hij had voorgesteld om tegen den pacht der mijnen van Almaden, de inkomsten van Cuba en der Philippijnsche eilanden, gedurende drie jaren, maandelijks, zeven millioen realen, voor de helft te Bayonne en voor de wederhelft te Madrid te storten. Deze voorstellen hadden den Spaanschen commissarissen echter niet behaagd, die zich daarop op nieuw tot den heer *Aguado* hadden gewend. De rijke bankier had aangeboden om eene leening te sluiten van een milliard realen (272,000,000 fr.) tegen den koers van 50. Van de zuivere opbrengst, te weten 500,000,000 realen, zou afgaan: 5 pCt. commissie (25,000,000), voor de vervaardiging van de titels 3,000,000; voor het deficit der rekening van 1833, 72,000,000, zoodat er 373,000,000 realen zuiver overbleven. Met deze som en de opbrengst van drie jaren inkomsten van Cuba en der Philippijnen, alsmede de opbrengst der mijnen van Almaden, zou de heer *Aguado* zich verbinden: 1 tot de storting van 25,000,000 realen voor de betaling van den aan het leger verschuldigden achterstand; 2. tot de storting, gedurende drie jaren, eener maandelijksche som van 5,000,000 realen voor het onderhoud van het Noorderleger; 3. voor de betaling van een halfjaar intrest der werkelijke schuld (leening *Ardoin*) tegen overgave van de vier vervallen coupons; 4. tot de voldoening op den 1sten November 1838 en den 1sten Mei 1839 van den op die tijdstippen verschijnende intrest der werkelijke schuld; 5. tot de verzekering van den intrest der nieuwe leening gedurende de drie eerste jaren. Deze voorstellen van den franschen bankier waren door de spaansche commissarissen, naar Madrid opgezonden geworden.]

— Uit Spanje worden heden geene tijdingen medegedeeld.

— Op de beurs heerscht steeds weinig levendigheid; de koers der binnenlandsche rente houdt zich intusschen steeds op dezelfde hoogte. De notering was heden (25 Julij): 5 pCt. 111,30; 3 pCt. 80,90; Nap. r. 99,10; Sp. Ardoin 22⅞; Rom. L. 101⅞.

Duitschland.

FRANKFORT, den 24sten Julij.

Z. K. H. de Prins *Wilhelm Adalbert* is uit Silezie en de graaf en gravin van Oldenburg zijn uit Kopenhage te Berlijn aangekomen.

— Z. H. de keurvorst-mederegent van Hessen-Kassel is den 20sten, onder den naam van graaf *von Schaumburg*, te Hanover aangekomen. Den volgenden dag werd de gravin *von Schaumburg* mede aldaar verwacht.

— Z. K. H. Prins *Wilhelm* van Pruissen is den 12den, onder het strengste *incognito*, te Kassel aangekomen, en na de keurvorstin te hebben bezocht, wederom vertrokken.

— Uit Dresden verneemt men, dat Z. M. de keizer van Rusland, terstond na zijne aankomst aldaar, zich naar Pillnitz begeven heeft, om een bezoek bij HH. MM. den koning en de koningin van Saksen af te leggen. Bij hoogstdeszelfs terugkomst, heeft Z. M. zijne doorluchtige zuster, de prinses *van Oranje*, bezocht. Den 18den heeft Z. M de merkwaardigheden van de Saksische hoofdstad bezigtigd; des middags was er groot diner ten hove; na hetzelve, begaf zich de keizer, vergezeld van zijne gemalin en de grootvorstin *Alexandra*, benevens van H. K. H. de kroonprinses der Nederlanden, naar eenen bij Loschwitz gelegen wijnberg van den koning van Saksen. Van daar begaven deze personaadjen zich des avonds gezamenlijk weder naar Pillnitz. Den 19den is H. K. H. de prinses *van Oranje* te Dresden teruggekeerd; terwijl, des middags, de keizer en keizerin met hoogstderzelver dochter, van Pillnitz naar Töplitz zijn vertrokken.

— Uit Dresden schrijft men nog, dat den 19den dezer een gedeelte van den spoorweg die tusschen Leipzig en Dresden aangelegd wordt, namelijk het gedeelte van laatstgenoemde stad tot aan de herberg de *Weintraube*, was ingewijd geworden; de baan werd voortreffelijk bevonden en de afstand tusschen de bovengenoemde punten in tien of twaalf minuten afgelegd. — Men beklaagt zich over de weinige belangstelling des publieks, hetwelk in weêrwil van al het plegtstatige, dat men aan de inwijding had trachten bij te zetten, geen het minste teeken van goedkeuring, veel min van geestdrift, gaf.

— Z. Keiz. H. de aartshertog *Frans Karel* van Oostenrijk en zijne gemalin, de aartshertogin *Sophie*, zijn den 17den des avonds te Töpliz aangekomen.

— Volgens de jongste berigten uit Lucern, waren aldaar de twee naar Schwijz gezonden landdags-commissarissen teruggekeerd, met, naar men zeide, gerustatellende berigten. Echter schijnt het, dat in het genoemde kanton eene vrij sterke gisting bleef heerschen. Velen bleven van meening, dat de vastgestelde kantonnale vergadering in deze oogenblikken geen plaats kon hebben. Het blijkt dat de meermalen genoemde landamman *Schmid* niet dezelfde is die door den landdag tot gezant bij genoemde vergadering benoemd werd.

— De geheime hof- en staats-kanselarij te Weenen, aan wier hoofd de prins *von Metternich* staat, heeft aan het diplomatieke korps bekend gemaakt, dat, gedurende het verblijf van den staatskanselier in Bohemen, Tyrol en Italie, den staatsraad baron *von Ottenfels*, als gewoonlijk, het bestuur over de kanselarij is opgedragen.

— In berigten uit Konstantinopel, van geene latere dagteekening dan de gisteren medegedeelde, wordt de dood van des sultans jeugdige dochter een offer genoemd aan de turksche vooroordeelen gebragt, volgens welke het vergieten van het bloed eener sultane verboden is, terwijl men waarschijnlijk door eene aderlating, zoo niet haar in het leven had kunnen behouden, dan toch haar lijden (zij leed aan eene hersenontsteking) veel gelenigd zou hebben. Bij des sultans, in vele opzigten, verlichte denkwijze baart deze omstandigheid wel bevreemding, evenzeer als de echt-turksche wijze waarop men den bedroefden vader zoekt te verstrooijen en te troosten; alle muzikanten die in Konstantinopel te vinden waren, zijn namelijk in het serail vereenigd en gelast geworden, om in de tuinen en vertrekken van den Grooten Heer onvermoeid muzijk te maken.

Ofschoon men algemeen de betuigingen der Porte omtrent de bestemming der thans uitgeloopene turksche vloot (namelijk de eilanden van den Archipel) in twijfel trok, zoo meende men niet minder algemeen, dat de vrede in het Oosten, voor het tegenwoordige, geen gevaar liep.

De russische gezant, de heer *von Butenieff*, werd binnen weinige dagen te Konstantinopel van zijne verlofs-reis terugverwacht, zoodat het wel niet waar schijnt te zijn, dat, gelijk (in verband gebragt met het gerucht omtrent eene wapening van Rusland naar den kant van Turkije) gemeld is, de genoemde gezant, onverwachts de terugreis naar de turksche hoofdstad zou aangenomen hebben. Na zijne terugkomst, zou de heer *Rückman*, die hem ad interim vervangen had, wederom op zijnen post te Bucharest terugkeeren.

De belgische gezant, *O'Sullivan de Grass*, schijnt nog niet verre met zijne onderhandelingen nopens een traktaat van handel en scheepvaart met de Porte, gevorderd te zijn, hetgeen men aan den invloed van hof-kuiperijen toeschreef. *Reschid*-pacha had het door den heer *O'Sullivan* voorgestelde ontwerp-traktaat echter minzaam ontvangen.

Evenveel volharding als de regering der Porte betoonde in de doorzetting van haar besluit omtrent de quarantaine-inrigtingen, evenveel tegenkanting werd nog steeds hiertegen van de zijde der bevolking bespeurd, welke weêrzin door de onhandigheid der aan de uitvoering van dezen maatregel arbeidende beambten nog versterkt werd. — Onlangs was te Konstantinopel een russische architect aangekomen, die belast zou zijn, om een plan te ontwerpen en ten uitvoer te brengen, tot wederopbouw van het voor eenige jaren afgebrande russische ambassade-hôtel.

— Te Weenen waren den 19den Julij genoteerd: 5 pCt. Met. 109⅜; 4 pCt. 100¾, 3 pCt. 81⅜; Bankactien, 1444½.

Nederlanden.

BREDA, den 27sten Julij.

H. K. H. Mevrouw de Prinses *Frederik* der Nederlanden is eergisteren avond, met Hoogstderzelver Dochter, prinses *Louise*, over Wiesbaden, van hare reize naar Duitschland, te 's Gravenhage teruggekeerd.

— Men schrijft uit Frankfort, dat Z. D. de landgraaf van Hessen-Homburg nog steeds zijn verblijf in Schlangenbad hield, en dat omtrent het tijdstip van zijn vertrek naar Luxemburg (hetwelk reeds als zeer ophanden zijnde vermeld is) nog niets met zekerheid bekend was.

— Den 21sten dezer, is te Boxtel, met zeer veel plegtigheid, de eerste steen gelegd aan de nieuwe Zwaansche brug, door den heer burgemeester, geadsisteerd door de wethouders, en in het bijzijn eener menigte aanschouwers; deze plegtigheid is zonder de minste stoornis afgeloopen.

— Den 25sten is de heer *Hendrikus Ignatiüs Siepkens*, in plaats van wijlen zijnen vader, *Willem Siepkens*, tot burgemeester der gemeente Rosmalen, in deze provincie, benoemd, plegtig in die betrekking geïnstalleerd geworden. Eene menigte bewoners van de omliggende dorpen en gehuchten, en zelfs vele ingezetenen van 's Hertogenbosch, hebben deze plegtigheid bijgewoond.

— Van gisteren wordt uit Amsterdam geschreven: » Heden werd de 24ste algemeene vergadering van het Nederlandsch Bijbelgenootschap gehouden. Zelden was deze vergadering zoo talrijk bezocht. De binnenlandsche berigten getuigden van den toenemenden bloei des genootschaps, en die uit onze overzeesche bezittingen verlevendigden de hoop, dat onze oude schuld aan die gewesten zal voldaan worden met eenen schat, die hooger waarde heeft dan alle schatten van het Oosten. De vergadering werd geleid door den H.Ed.G. heer *van Gennep*, en de blijdschap was algemeen, toen men vernam dat Z.H.Ed.G., in weêrwil van de verandering zijner woonplaats, de algemeene vergadering wilde blijven besturen."

— Van den Helder meldt men van [illegible] Dingsdag: » Heden bevonden zich in deze vesting en zeehaven: de generaal-majoor der genie *Falter*, de generaal-majoor der artillerie *de la Sarraz*, de schout-bij-nacht en inspecteur van het korps mariniers *[illegible]-bogel* en de kolonel der artillerie *Bake*."

— Nog schrijft men van daar van den 25sten: » Gisteren namiddag, omstreeks 6 ure, hadden twee personen, genaamd *Willem Christiaan Henkes* en *Antonij Watson*, die zich in eene noordsche jol met zeiltuig op zee hadden begeven, om assistentie aan binnenkomende schepen te bieden, het ongeluk, om door eene windvlaag op een korten afstand van den zeedijk omvergeslagen te worden. Op het geroep om hulp van een op den dijk zijnde persoon, kwamen onmiddellijk toesnellen, *Johannes Schuiten*, van beroep barbier, *Hendrik van Hert*, koopman en *Jan Bakes*, brievenbesteller, die, onaangezien het onstuimig weder, niet aarzelden om zich in eene kleine jol naar het omgeslagen vaartuig te begeven, en de ongelukkigen, die zich intusschen op den bodem van het omgeslagen vaartuig bevonden en welligt zouden verdronken zijn, in hunne jol over te nemen en behouden aan wal te brengen."

— Door de commissie, bij besluit van den gouverneur der provincie Vriesland benoemd, naar aanleiding van het koninklijk besluit van den 31sten Mei 1823, n°. 109, is bekend gemaakt, dat op Vrijdag den 3den Augustus 1838, des namiddags ten drie ure, te Leeuwarden, op de gewone harddraversbaan, ten overstaan van gemelden gouverneur, van wege den Koning zal worden geharddraafd eene gouden zweep; zullende tot deze harddraverij worden toegelaten alle paarden, mits dezelven tot genoegen zijn van heeren keurmeesters en aldaar nog geene zweep, van Koningswege aangeboden, gewonnen hebben. De inteekening zal geschieden aan het gouvernementshuis, ten zelfden dage, des voormiddags ten elf ure, de monstering ten twaalf ure precies.

— De regtbank van correctionele policie te Amsterdam heeft gisteren den persoon van [illegible], koffijhuishouder, beschuldigd van, onder bekend [illegible] toegelaten te hebben [illegible] de overtreding der wet van 1 Maart 1815 schuldig verklaard, en hem veroordeeld tot eene boete van f 25 en, in geval van onvermogen, tot eene gevangenisstraf van drie dagen benevens in de kosten. De regtbank is bij het strijken van haar vonnis, van gevoelen geweest, dat door de bij de grondwet bepaalde gelijke bescherming van alle godsdienstige gezindheden, de vroegere verordeningen tot bescherming der Christelijke godsdienst niet vervallen waren; dat de wet van 1 Maart 1815, hoewel in lang niet toegepast, echter niet als ingetrokken kon worden beschouwd, en dat de koffijhuizen zijn vallende in de termen van plaatsen waar drank wordt verkocht, zoo als die bij de bedoelde wet zijn omschreven.

— Van Zierikzee wordt van den 25. Julij geschreven:

» Heden morgen ten zeven ure is op deze kust verongelukt, het Zweedsch schoonerschip *de Eurydice*, kapitein *Fred. Lindberg*, komende van Hälsingfors, gedestineerd naar Antwerpen, met hout-

waren. De equipagie, bestaande uit acht man, is door eenige manschappen, zich bevindende op een visschersvaartuig, gevoerd door *Isak de Waard*, gered, en heden namiddag alhier aangebragt. Het schip zal geheel weg zijn."

— Te Suriname is aangekomen Zr. Ms. transportschip *Dordrecht*, kapitein-luitenant *Koops*, en is den 6den Junij over Curaçao weder naar Nederland gezeild, aan boord hebbende Z. Exc. den gouverneur-generaal der Nederlandsche West-Indische bezittingen.

— Volgens berigten uit Batavia van den 16den Maart, is de heer *C. J. Smulders*, secretaris bij de Javasche bank, benoemd tot directeur dier bank.

Vorst *Leopold* is gisteren morgen van Brussel naar het kamp van Beverloo vertrokken, van waar hij Zondag weder terug zou komen.

Men leest in de Londensche berigten tot den 25sten, dat de maarschalk *Soult*, op zijn uitstapje naar Liverpool, aldaar en te Birmingham en te Manchester, met veel geestdrift ontvangen is; in alle deze drie steden zijn gastmalen te zijner eere aangeregt en is hij door eene eerewacht en door eene groote volksmenigte ontvangen. Den 24sten is de maarschalk, die op dit togtje, bij elke gelegenheid, van een eeuwig verbond tusschen Engeland en Frankrijk heeft gewaagd, te Londen teruggekeerd om een dinet bij den hertog van *Somerset* bij te wonen; den 25sten zou er door H. M. in het paleis van Buckingham, een groot diplomatiek diner ten hove, van 140 converts gegeven worden, waarbij de maarschalk mede tegenwoordig zoude zijn; terwijl aanstaanden Zaturdag (morgen) bij den hertog van *Wellington* een afscheids-maaltijd ter eere van den maarschalk plaats hebben, en deze gezant Zondag den 29sten uit Londen, over Woolwich, naar Frankrijk zal terug keeren.

— Onze gezant, de heer *Dedel*, heeft eene conferentie met den kanselier van den exchequer gehad.

— Den 23sten had Z. K. H. de Prins van Beijeren een gehoor bij H. M. gehad, door lord *Palmerston* aan Hoogstdezelve voorgesteld wordende.

— De met roem bekende britsche admiraal sir *Pulteney Malcolm* is den 20sten dezer te Londen overleden.

— De behandeling in commité van de wet omtrent de tienden in Ierland is den 25sten Julij in het Lagerhuis afgeloopen, nadat een voorstel van sir *Robert Peel*, tegen het geheel kwijtschelden der achterstallige tienden, met 122 tegen 101 stemmen verworpen was. De derde lezing dezer wet is op den 26sten bepaald.

— In het Hoogerhuis is den 26sten door lord *Londonderry* de spaansche zaak weder te sprake gebragt; en is door lord *Aberdeen* een verzoekschrift van houders van spaansche schuldbrieven ingediend, zich beklagende over de niet-betaling der intresten, welke betaling mede door Groot-Brittanië plegtig gewaarborgd was. De eerste minister antwoordde, dat de verwarde en treurige staat der spaansche finantien hem en zijne ambtgenooten tot verontschuldiging moesten zijn, dat aan de billijke klagten der verzoekers nog geen gehoor was gegeven; maar dat dit thans weldra plaats zoude hebben.

— Volgens de jongste berigten uit Kanada, zouden de opstandelingen in den omtrek van Short-Hills totaal verslagen en de hoofden derzelven gevangen gemaakt zijn; onder de overige gevangenen bevonden zich een aantal Amerikanen die voor een krijgsgerigt teregtstaan en dadelijk geëxecuteerd zouden worden. Men scheen alle maatregelen genomen te hebben, om de nog ontkomen opstandelingen in handen te krijgen. — Het britsche station in Noord-Amerika beloopt thans 32 bodems, te zamen tellende 1160 kanonnen en bemand met 10,210 koppen.

DUITSCHLAND.

Nog slechts weinige jaren geleden werd er in Duitschland opgerigt eene regtbank die met het hoogste gezag bekleed werd om regt te spreken tusschen de regeringen en de vertegenwoordiging des lands. In het oog van velen was dat geregtshof van geene de minste waarde, omdat deszelfs zamenstelling geene genoegzaam populaire elementen bezat; anderdeels omdat men van oordeel was, dat deszelfs invloed en gezag niet zóó veel zou vermogen, dat eene legale beslechting van geschillen zou worden ten uitvoer gelegd. Maar anderen wederom zagen er de ontwikkeling in van meer edele beginselen, welke nu door eenzijdigheid miskend, of door beduchtheid voor derzelver gevolgen volstrekt geweerd werden. Dat hoogste geregtshof had zijnen oorsprong te danken aan de gedurige botsingen die in de Duitsche constitutionele staten tusschen regering en geregeerden ontstonden, en waarbij de staat groot belang had. Het was en blijft altijd te bejammeren, dat er ernstig verschil bestaat tusschen het bestuur en de vertegenwoordigers des volks; maar het was een grootsch denkbeeld, dat de twistende partijen hunne geschillen bragten voor eene onzijdige regtbank, waaraan het federatief stelsel der Duitsche Staten eenigen schijn van regt en billijkheid vermogt te geven. En toch valt hier toe te passen; wat de onvergetelijke en milde beginselen toegedane *Kemper* nederschreef (*Verhandelingen* enz. 3de d. bl. 148): » Ik durf het gevoelen van sommige Fransche drogredenaars niet alleen berispelijk, maar zelfs verderfelijk als de pest noemen, die zich vermeten te zeggen, dat de belangen der burgers en regenten in eenen eeuwigen tweestrijd tegen elkander zijn, dat er tusschen dezelven eene onverzoenlijke vijandschap bestaat, en er nimmer eene gelegenheid, zelfs niet die het blinde toeval aanbiedt, verwaarloosd moet worden, om elkander de loef af te steken. Eene leer voorwaar, die met de onteerendste oogmerken vaneén tracht te rijten, hetgeen de natuur zelve met de sterkste banden vereenigd en vastgebonden heeft. » — Alzóó werd daar aan een verderfelijk beginsel voet gegeven; en de leer bevestigd en aangenomen, welke onze landgenoot zoo krachtig bestrijdt; eene leer, die naar het schijnt, ongelukkiglijk genoeg, ook aanhangers, en tolken hier te lande heeft gevonden. Maar als wij den blik werpen op Duitschlands toestand tijdens de oprigting van dat geregtshof, en van deszelfs tegenwoordigen toestand, dan moet men overtuigd zijn, dat het middel onbekwaam was en nog is om de kwaal te genezen; dat het kwaad te veel gewonnen heeft, dan dat het, zonder van geheel andere beginselen uit te gaan, zoude kunnen gekeerd worden. Wat toch werd er uitgerigt, dat goede vruchten droeg? Wordt niet, ten gevolge van deszelfs zamenstelling, dat geregtshof geducht, als een middel te meer om aan de willekeur der Duitsche Souvereinen nog meer kracht te geven? en die willekeur met den mantel der geregtigheid te dekken? Welk een verschil biedt toch het Duitschland van 1813 met het Duitschland van de laatste jaren aan! Toen was Vorst en Volk één; toen was, de geschiedenis zal het getuigen, althans uiterlijk de wil aanwezig, om, door eene juiste afbakening van het Hoog Gezag, het gezag der Vorsten met de vrijheid des Volks te verbinden; toen vertrouwden de volken op de regeringen; de regenten steunden op het volk. En nu? waar zijn nu al die beloofde constitutien; hoe worden de gegevene nageleefd? Dáár was men aan de belofte niet meer indachtig sedert 1815; elders bekrimp men de inkomsten van den staat ten voordeele van de bijzondere belangen eens Vorsten; elders dwingt men de vertegenwoordigers om den achteruitgang te huldigen; ja zelfs heeft een vorst het gewaagd, om roekeloos de staatswet te verscheuren, waarbij hij als souverein erkend werd. En wat doet nu het hoogste geregtshof in Duitschland, ingesteld om regter te zijn, tusschen regent en geregeerden? De hooge scheidslieden zwijgen en men komt niet tot hen. Mistrouwt men dan ook dezen, dat noch regent noch vertegenwoordiging de moeijelijke vraagstukken ter beslissing brengt? Het is eene ramp het is een groot kwaad voor eenen Staat, dat er geschillen tusschen regenten en geregeerden bestaan; en dat daarover elders moet gevonnisd worden, al is dit geregtshof ook uit scheidsmannen zamengesteld. Maar van waar die twisten? Zijn deze uitsluitend het gevolg van drogredenen door vreemden verspreid? Als wij de raadslagen der kabinetten nagaan, zoo als die in handelingen zigtbaar zijn geworden, dan zullen wij bespeuren, dat de kwaal niet oorsprong neemt uit een ongepast mistrouwen van het volk in het bestuur; maar wel van den regent in de vertegenwoordiging: en daar werking wederwerking voortbrengt, laten zich de twisten ligtelijk verklaren. Intusschen doen twisten, zoo als die ten gevolge van de successie van Rotenburg; het strafwetboek; en de opheffing der constitutie van 1833, Duitschland oneer aan; maar nog meer oneer doet den lande aan de wijze waarop men die twisten poogt te dempen, en de drogredenen die men bezigt om die wijze van handelen te regtvaardigen, althans te vergoelijken. Doch als Duitschland deszelfs hooge roeping begreep, dan zouden de Duitsche Vorsten, van andere beginselen uitgaande, zich meer aansluiten aan hunne volken; in plaats van zich tegenover derzelver vertegenwoordigers te stellen; en met bezadigdheid het goede der nieuwe instellingen aannemen, het kwade alleen daarvan verwerpende.

BOEKBESCHOUWING.

AARDRIJKSKUNDIG LEESBOEK, enz. tot uitbreiding der kennis van verschillende volken op den Aardbol. 2de verbeterde druk. Met platen. 2de aflevering. Te *Deventer* bij A. J. v. d. Sigtenhorst.

Deze tweede aflevering van dat nuttig leesboek, dat zich door eenen zindelijken druk en door nette plaatjes uitwendig aanbeveelt, houdt eene korte beschrijving in van Duitschland, Hongarije, Pruissen, Denemarken, Zweden en Noorwegen, Rusland, Polen, Turkije en Griekenland. Omtrent den schrijftrant behoeven wij niet veel te melden; de tweede uitgave van dit boek waarborgt voor de waarde die er aan gehecht wordt; en die het dan ook verdient. Bij eenvoudigen stijl, is het rijk der waarheid overal kenmerkend; en ten bewijze daarvan mag aangehaald worden, de beschrijving van *Polen* in betrekking tot deszelfs tegenwoordigen toestand. Men treft hier overal eene korte opsomming aan van het inwendig staats-bestuur, de zeden en gewoonten der volken, bij de beschrijving van het land, en van de voortbrengselen van hetzelve, van de bestaanmiddelen van het verkeer en van den handel met andere volken. Ten proeve, kiezen wij hier liefst het volgende uit de beschrijving van Duitschland, welke wij op bladz. 132 aantreffen:

» Met reden beroemen zich de Duitschers op eene menigte uitvindingen, binnen hunne grenzen gedaan, en gaarne geven wij hun, onder anderen, de eer, dat zij de onschatbare boekdrukkunst, reeds zeer kort na hare geboorte te *Haarlem*, tot meerdere volmaaktheid gebragt hebben, doch laten ons de aanspraak op de eer der uitvinding zelve niet ontwringen. Dankbaar maken wij ook gebruik van hunne latere vorderingen in Godgeleerdheid, Wijsbegeerte, Genees- en Natuurkunde, doch hopen, dat onze meer bezadigde en proevende geest zich voor de uitersten zal weten te hoeden, door welke velen van hunne beroemde mannen zich hebben laten wegslepen, zoo dat van de heiligste waarheden, onder hunne handen, vaak niets overbleef."

Bijzonder lezenswaardig, als volkomen naar waarheid, is de voorstelling van het karakter der Duitschers; hetwelk op bladz. 134 aangetroffen wordt. En hiermede wenschen wij aan deze tweede uitgave van dit nuttig leesboek een ruim en goed vertier in Nederland toe.

VERSCHEIDENHEDEN.

Een brief van MURAT *aan* NAPOLEON. — In de onlangs te Londen in het licht verschenen *Memoirs of the Life and Aventures of Colonel Macerone*, vindt men, onder meer andere belangrijke en minbekende historische documenten, een brief van MURAT, dien hij aan zijnen keizerlijken zwager schreef, nadat deze, in eene opwelling van luim, het beleedigend berigt in den *Moniteur* had doen plaatsen, dat » de koning van *Napels*, ongesteld zijnde, het bevel over het leger aan den Onderkoning van Italie was overgedragen, daar laatstgemelde meer aan uitgebreide administratien gewoon was en het vertrouwen des Keizers bezat." De brief van *Murat* is van den volgenden inhoud:

» Sire! De wonde die aan mijne eer is toegebragt, kan onmogelijk meer door Uwe Majesteit geheeld geworden. Gij hebt een ouden wapenbroeder onteerd, die u trouw bleef in gevaren, die niet weinig tot uwe overwinningen bijdroeg, die de steun uwer grootheid en de aanvuurder van uwen moed was, toen die op den 18den brumaire begon te zinken. Gij zegt: de man die de eer heeft met mijne doorluchtige familie verbonden te zijn, moet niets doen, wat de belangen derzelve in gevaar stellen of een schaduw op derzelver glans kan werpen. En ik, Sire, antwoord u hierop, dat uwe familie door mij evenveel eer ontvangen heeft, als zij mij, door mijn huwelijk met *Caroline*, te beurt heeft doen vallen. Terwijl ik koning ben, heb ik wel duizend maal die tijden teruggewenscht, toen ik, eenvoudig officier, wel hoogeren, maar geen gebieder, had. Op den troon verheven, maar op dit hooge standpunt door Uwe Majesteit met al te veel dwang behandeld, en in mijne huisselijke aangelegenheden de wet voorgeschreven, heb ik meer dan ooit mijne onafhankelijkheid gedorven, en de zucht naar vrijheid gevoeld. Zoo bedroeft gij — zoo offert gij aan uwen argwaan de mannen op, die op het innigst aan u verkleefd zijn, en die u op de klimmende baan uws geluks de beste diensten bewezen hebben. Zoo werd *Fouché* aan *Savary* opgeofferd; *Talleyrand* aan *Champagny*, *Champagny* weder aan *Bassano*, en *Murat* aan *Beauharnais* — aan *Beauharnais*, die om zijne blinde gehoorzaamheid zoo hoog bij u staat aangeschreven, en die de nog aangenamere, nog slaafschere verdienste heeft bezeten, van aan den senaat van Frankrijk de verstooting zijner eigene moeder met een opgeruimd gelaat te hebben aangekondigd! — Ik kan mijn volk niet langer eenige opbeuring van zijnen handel, eenige leniging van de rampen onthouden, die de oorlog ter zee hetzelve heeft veroorzaakt. — Uit hetgeen ik, Uwe Majesteit en mij zelven betreffende, gezegd heb, is het blijkbaar, dat ons oud wederzijdsch vertrouwen, schokken heeft geleden; maar ondanks de beleedigingen die ik ondergaan heb, ben ik als altijd uw broeder en getrouwe zwager, JOACHIM."

JEREMY TAYLOR, *over de Westminster-abdy.* — Ter gelegenheid van de krooning van H. M. de Koningin *Victoria*, is door een der engelsche bladen de volgende schoone plaats uit het werk van genoemden schrijver aangehaald: » Waar onze koningen zijn gekroond geworden, daar liggen hunne voorvaderen begraven, en op de asch van hunnen voorganger werd hun zijne kroon opgezet. Dáár vonden zij een akker met koninklijk zaad bestrooid, — een beeld van de grootste wisseling, van den overgang van rijkdom tot naaktheid, van schitterende pronkzalen tot verwulfde graven, van een leven der godheid gelijk, tot den dood dien alle menschen sterven. Dáár vonden zij genoeg, om den vlam der begeerte te blusschen, laatdunkendheid en hoogmoed uit te rooijen, den prikkel van ijdele wenschen te dooden, en 't vertrouwen op grootheid en schoonheid te verzwakken. De oorlogzuchtige en de vredelievende, de beminde en de verfoeide, de gelukkige en de rampspoedige vorsten vermengden hier hun stof; betaalden hier den tol der sterfelijkheid en verkondigden der wereld, dat, als wij sterven, onze assche gelijk zal zijn aan de assche der koningen, maar onze verantwoording ligter."

Bezoek te Eger. — Reeds heeft de als schrijver gunstig bekende redacteur van het fransche dagblad van Frankfort, de heer *Durand*, die, gelijk men weet, eene reis in Bohemen doet, verscheidene niet onbelangrijke artikelen over beijersche en oostenrijksche steden, die hij op zijne reis bezocht heeft, in zijn blad doen plaatsen. Daaronder bevindt zich het volgende over *Eger*, de stad waar de zoo verschillend beoordeelde, maar onbetwistbaar groote WALLENSTEIN het leven liet:

» Naauwlijks kwam ik te Eger aan, of ik snelde naar het raadhuis. Wijs mij *Wallenstein!* riep ik, ik moet *Wallenstein* zien! Men opent mij eene deur en ik sta voor een afbeeldsel. O, dacht ik, dat is hij; dat hooge voorhoofd, dat langwerpig aangezigt, dat stroef nadenkend oog, ja dat is wel de held, gelijk men hem zich voor moet stellen. Er ligt veel poëzij in dat oog, maar er straalt ook veel schranderheid in door. Als men Lord *Byron*'s gelaat met de wezenstrekken van *Karel V* ineen smolt, zoo zou men daaruit het schoone en verheven beeld van *Wallenstein* kunnen vormen. Iets mishaagde mij echter. De held is op de schilderij voorgesteld, den sabel trekkende, even als of hij iemand in stukken wil houwen. Die dwaze kunstenaar. De minste der soldaten van *Wallenstein* kon even zoo wakker den sabel trekken en zijnen tegenstander door midden hakken. Het genie *van Wallenstein* bestond niet in zijnen arm, maar in zijn hoofd. *Wallenstein*, diepzinnig en afgetrokken in zijne eerzuchtige bespiegelingen, zou eene voorstelling zijn, die bewondering moest afeischen, maar *Wallenstein*, zijnen vijand met eenen sabelslag dreigende, is niet de man, dien ik in de geschiedenis bewonder. Boven het portret, hangt den grooten degen dien hij, toen hij den generaal uitdroeg, ten teeken van zijne hooge militaire waardigheid en de hellebaard, met welke hij doorstoken werd. Dit ijzer alzoo, dacht ik, dit ijzer dat ik hier aanraak, woelde in de borst van *Wallenstein*. Was het een staatkundige maatregel, of was het een uitvloeisel van godsdienstige dweeperij, die dit ijzer aan zijne moordenaars in de hand gaf? Te vergeefs hebben geschiedenis en poëzij dezen grooten naam in eenen schoongekleurden rand willen plaatsen: de ware oorzaak van *Wallenstein*'s dood blijft, altijd een raadsel voor den onpartijdig oordeelende. Aan weerszijden van het portret hangen twee geschiedkundige tafereelen, die, ofschoon slecht geschilderd, toch altijd derzelver waarde behouden, daar zij als tijdgenooten van het bloedige wanbedrijf te voorschijn treden en de bijzonderheden die het vergezelden getrouw aan het nageslacht overleveren. Het eene tafereel stelt de zaal voor *Wallenstein's* slaapvertrek voor; de personen die de wacht bij hem houden, worden door vijf of zes moordenaars overvallen en afgemaakt; het andere stelt het vertrek van *Wallenstein* zelf voor, terwijl hij uit het bed springt, en, een doodelijken lanssteek in de borst ontvangende, nederzinkt. — Van hier begaf ik mij naar het huis waar de treurige gebeurtenis zelve voorgevallen is. Dit huis behoort thans aan den burgemeester van *Eger*, die smaak genoeg bezit, om aan den breeden trap en de oude houten leuning geene veranderingen te brengen. Het schijnt dat de moordenaars van *Wallenstein* niet langs den grooten, maar langs een kleinen op eene plaats uitkomenden trap in zijn vertrek zijn doorgedrongen. Een lange gang voert werkelijk naar dit vertrek heen. Bij het intreden in dit vertrek, herkende ik, aan het venster, dat op de straat uitziet, den plek waar *Wallenstein*'s bed gestaan had. Hier werd hij vermoord, hier vloot het edele bloed, dat in zoo vele veldslagen gespaard bleef. — Mijne verbeelding was als aan dezen plek geboeid; maar de plek was niet leeg. Twee groote sneeuwwitte gordijnen bedekten aldaar, op eene geheimzinnige wijze, iets van vierkanten vorm. Hier staat gewisselijk, dacht ik, een geschiedkundig monument, een altaar der herinnering aan het treurige voorval; misschien ook wel eene inscriptie. Eerbiedig naderde ik, opende behoedzaam de gordijnen en zag — een spiegel en allerlei fleschjes met reukwater. Het was het toilet van de vrouw des huizes, net op de plaats waar *Wallenstein* den adem uitblies. — Men stelt zich gemakkelijk voor, hoe groot de teleurstelling mijner verbeelding was."

Door het Schilderkundig Genootschap *Hierdoor tot Hooger* en *Arti Sacrum* te Rotterdam, zal, even als vroeger, eene *Verloting van Schilder- en Kunstwerken* plaats hebben, uit de Tentoonstelling aldaar.

Aandeelen in die Verloting zijn te bekomen à Vijf Gulden, bij den Heer *I. Schouman*, Leeraar der 1ste klasse in het handteekenen aan de K. M. Akademie, Veemarktstraat, te Breda.

AANBESTEDING.

Burgemeester en Wethouders der Stad *Breda*, zullen op Maandag den 13. Augustus 1838, des middags ten *twaalf* ure, ten Stadhuize aldaar, aan de minstdoenden, volgens in te leveren *gezegelde* Biljetten van Inschrijving, in het openbaar Aanbesteden, de Leverantie van:

Zestig lakensche ROKKEN,
» » BROEKEN,
Vijftig SCHAKOTS,
Honderd roode BALLEN met VLAMMEN,
Vijf en zeventig paar roode WINGSEN,
Honderd zwarte STROPDASSEN (*Nieuw Model*), en
Honderd paar lakensche SLOBKOUSEN,

ten behoeve der DIENSTDOENDE SCHUTTERIJ. Zullende het Model van ieder dier voorwerpen inmiddels ten huize van den Heer Kapitein, kommanderende gemelde Schutterij, kunnen bezigtigd worden.

BREDA, den 26. Julij 1838.

Ter ordonnancie van Burgemeester en Wethouders voornoemd,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

*** De Centrale Directie van het Eiland *Walcheren*, zal, onder nadere approbatie van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, op Donderdag den 9den Augustus aanstaande, in tegenwoordigheid van den Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, in de Provincie *Zeeland*, in het Lokaal der Directie in de Abdij te *Middelburg*, des voormiddags ten 11 ure, publiek presenteren aan te Besteden, de LEVERANTIE van DIJKS-MATERIALEN, benoodigd voor den aanstaanden Winter en het Dienstjaar 1838, bestaande in:

Draghout, Mastboomen, IJzer, Wormnagels, Hollandsch Rijs, Haringband, Walchersche Staken, Brabandsch Rijs, Gaarden en Staken, Droogriet, Tafelbazalten, Doorniksche, Vilvoordsche en Briksteen.

Zullende de Konditien acht dagen te voren ter lezing liggen ter Griffie van voornoemde Directie, en nadere informatien te bekomen zijn bij den Opper-Commies S. ROELSE, te *Middelburg*.

MIDDELBURG, den 19. Julij 1838.

*** Bij L. E. BOSCH, boekhandelaar te *Utrecht*, is heden van de pers gekomen en alom verzonden:

1°. M. H. DE GRAAFF, *Luimige en Ernstige Gedachten*. à *f* 1,25.

2°. KEUR VAN KLEINE GESCHIEDENISSEN EN VERHALEN, door H. J. ABBINK. 2de Stukje, à *f* 1,25.

3°. IETS OVER JACOB DE KOSTER VAN MAERLANDT, door L. G. VISSCHER, Hoogleeraar te *Utrecht*. à *f* 0,25.

4°. GESCHIEDKUNDIGE BESCHOUWING VAN HET OUDE HANDELSVERKEER DER STAD UTRECHT, door Jhr. Mr. H. M. A. J. VAN ASCH VAN WIJCK. à *f* 1,80.

Bij Bovengemelde is ter perse, om in de maand September e. k. gereed en bij alle voorname Boekhandelaren in het Rijk voorhanden te zijn:

HANDLEIDING tot uitoefening van het NOTARIS-AMBT in het Koningrijk der Nederlanden, volgens de nieuwe wetgeving, door J. C. DWARS, in één deel, gr. 8°., overeenkomstig de vroeger verspreide Prospectus, en waarop de Inteekening nog open staat.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.